

Sygn. akt III PK 214/18

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa B.W.
przeciwko W.P. prowadzącej działalność pod firmą A. w N.
o ustalenie i sprostowanie protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy
pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 3
października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu
Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś.
z dnia 5 lutego 2018 r., sygn. akt VII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Ś., wyrokiem z dnia 5 lutego 2018 r., zmienił zaskarżony przez B. W. wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 28 sierpnia 2017 r. w ten sposób, że sprostował protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy w punkcie 7 i stwierdził, iż śmiertelny wypadek, któremu uległ R.W. w dniu 15 listopada 2015 r. w P., był wypadkiem przy pracy.

Sąd Okręgowy ustalił, że R.W. był zatrudniony u pozwanej W.P., prowadzącej A. w N., na stanowisku kierowcy – mechanika autobusu. W dniu 15

listopada 2015 r. rozpoczął wykonywanie pracy, to jest: o godzinie 5.00 przewiózł osobę z Z. do P.. Następnie zaparkował samochód, wszedł do autobusu i pojechał jako pasażer do B., by później ponownie wrócić tym środkiem transportu do P.. Autobusem podróżowała także osoba (K.R.), którą pracownik miał zawieźć do Z. autem osobowym. Po wyjściu z autobusu oboje skierowali się na przejście dla pieszych by dojść do zaparkowanego auta. Podczas przekraczania jezdni R.W. został potrącony przez samochód. W wyniku tej kolizji zmarł.

W ocenie Sądu Okręgowego, przedmiotowe zdarzenie jest wypadkiem przy pracy, bowiem spełnia cechy wymienione w art. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadku przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1773, dalej ustawa wypadkowa).

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony skargą kasacyjną w całości przez pełnomocnika strony pozwanej. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwoływał się do podstaw wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Zdaniem skarżącego, konieczne jest przeprowadzenie wykładni obowiązujących przepisów, to jest art. 3 ustawy wypadkowej, zwłaszcza w zakresie zerwania więzi z pracą. Oznacza to jednocześnie, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. W ocenie skarżącego, zaskarżony wyrok rozmywa kryteria klarownie wypracowane przez judykaturę odnośnie do pozostawania pracownika w związku z pracą. Nie można aprobować, że pod ochroną pozostają działania pracownika, których pracodawca nie zlecał i nie aprobował.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania. W sprawie skarżący powołał się na dwie podstawy, a mianowicie zachodzi konieczność wykładni prawa oraz występuje istotne zagadnienie prawne. Wskazane podstawy nie są przemienne, to znaczy albo sprawa dotychczas nie stanowiła przedmiotu wypowiedzi Sądu Najwyższego, a zachodzi konieczność zinterpretowania określonej normy prawnej, albo istnieje rozbieżne stanowisko judykatury wywołujące poważne wątpliwości (rozbieżności) w orzecznictwie sądów. Wskazane podstawy nie konwenują z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi

kasacyjnej do rozpoznania, w którym akcentuje się jednoznaczne stanowisko judykatury w obrębie kryterium pozostawania pracownika w związku z pracą. Zatem już z tego powodu trudno dostrzec w sprawie istotne zagadnienie prawne. Z nim mamy do czynienia, gdy chodzi o problem o charakterze prawnym nie zaś faktycznym albo wynikającym z stwierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter nowy i rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Nie jest zagadnieniem prawnym stwierdzenie o potrzebie dokonania oceny prawnej w określonym zakresie, skoro skarżący nie przedstawia argumentów, które świadczyłyby o możliwych rozbieżnościach interpretacyjnych, innych niż ocena, którą przyjął sąd drugiej instancji. Wywody przedstawione w skardze kasacyjnej, ograniczone do zgłoszenia wątpliwości, w istocie stanowią pozór występowania w sprawie zagadnienia prawnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 15/18, LEX nr 2499790).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2018 r., II CSK 31/18, LEX nr 2508113). Również w tym aspekcie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej nie jest zasadny.

Z samego faktu, że skarżący nie zgadza się z wynikiem procesu nie wynikają wyżej wspomniane podstawy przysądu. Jeżeli doszło w sprawie do elementarnych naruszeń prawa, to poszukiwanie możliwości rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy należy poszukiwać w treści art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Należy pamiętać, że postępowanie sądowe jest dwuinstancyjne, a skarga kasacyjna nie stanowi jego kontynuacji.

Kwestia zerwania związku z pracą jest należycie wyjaśniona w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przedmiotowy stan faktyczny w żaden sposób nie jest atypowy w odniesieniu do wyrażanych poglądów. Po pierwsze w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2014 r., I PK 275/13, LEX nr 1477424) stwierdzono, że za wypadek przy pracy uważa się zdarzenie pozostające w czasowym lub miejscowym związku i z pracą. Związek z pracą, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej, polega na czasowym, funkcjonalnym i przestrzennym związku zdarzenia z pracą w okolicznościach wymienionych w pkt 1-3 tego artykułu. Czasowy związek zdarzenia z pracą polega na tym, że zdarzenie powinno nastąpić albo w czasie wykonywania przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych, ewentualnie w czasie wykonywania czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia lub w związku z wykonywaniem tych czynności albo w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy. Funkcjonalny związek zdarzenia z pracą wyraża się w tym, że zdarzenie powinno nastąpić w czasie lub w związku z wykonywaniem przez pracownika określonych czynności, a mianowicie „zwykłych czynności lub poleceń przełożonych”, „czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia”, a także „w czasie pozostawania w dyspozycji pracodawcy”. Wreszcie przestrzenny związek zdarzenia z pracą polega na tym, że zdarzenie następuje w miejscu, które jest albo miejscem wykonywania czynności służbowych (którym jest z reguły zakład pracy) albo miejscem na „drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy (zob. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2018 r., II UK 514/17, LEX nr 2615831).

Naturalnie związek z pracą nie ma charakteru absolutnego, może więc zostać zerwany. Zerwanie tego związku z pracą może nastąpić przez pracownika w miejscu i czasie pracy, gdy pracownik w przeznaczonym na pracę czasie wykonywał na przykład czynności dla celów prywatnych, w czasie, gdy uległ wypadkowi. Zerwanie związku z pracą zachodzi wtedy, gdy pracownik bez usprawiedliwienia nie wykonuje pracy w czasie lub w miejscu, w którym pracę powinien wykonywać, bądź podejmuje inne czynności, które ze świadczeniem pracy nie pozostają w związku. Musi być ono ewidentne, udowodnione przez

pracodawcę i winno być oceniane w świetle wszystkich okoliczności faktycznych danego zdarzenia.

Sądy powszechne dokonały analizy okoliczności poprzedzających zdarzenie. Wyjazd pracownika autobusem do innej miejscowości nie stanowił przyczyny wypadku. Natomiast sytuacja, w której pracownik (kierowca) wychodzi po swego pasażera do autobusu i prowadzi go do samochodu i wówczas ulega wypadkowi w żaden sposób nie zrywa związku z pracą i nie uzasadnia powstania problemu wykładni na tle art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy wypadkowej. Zauważyć należy, że aby zdarzenie było wypadkiem przy pracy z art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy wypadkowej, pracownik będąc w drodze musi pozostawać w dyspozycji pracodawcy. Czas tego przejazdu powinien być więc wliczany do czasu pracy, gdyż zgodnie z art. 128 k.p. jest to czas pozostawania w dyspozycji pracodawcy. Za czas pracy uznawane są pewne okresy nieświadczenia pracy, polegające na dojazdach do (lub z) miejsca jej świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2014 r., I PK 198/13, LEX nr 1463666). W przytoczonych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku orzeczeniach Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2008 r., I PK 107/08 (OSNP 2010 nr 11-12, poz. 133), z dnia 6 maja 2014 r., II PK 219/13 (LEX nr 1514736) oraz z dnia 11 sierpnia 2015 r., III PK 152/14 (LEX nr 193287) wyjaśniono, że czasem pracy pracownika wykonującego obowiązki pracownicze na określonym obszarze, do czego niezbędne jest stałe przemieszczanie się, jest także czas poświęcony na konieczne dojazdy (oczekiwanie na odbiór pasażera w przypadku kierowcy). W czasie tych przejazdów pracownika pozostaje bowiem do dyspozycji pracodawcy, a bez tych przejazdów nie byłoby możliwe wykonanie zadań pracowniczych. W konsekwencji czas pracy w rozumieniu art. 128 k.p. rozpoczyna się od wyjazdu z bazy, a praca polegała w całości na przemieszczaniu się. W sytuacji, gdy zaprezentowana przez Sąd drugiej instancji wykładnia prawa materialnego pozostaje w zgodzie z linią orzecniczą Sądu Najwyższego. Nie występuje więc w sprawie istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba dokonania wykładni prawa.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzeczono w myśl art. 108 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

